

**Biblioteket i Älvsbyn med vår Forskarhörna och Forskargrotta.
Öppet Hus måndagar 15.00-18.00.**

Hösten är här

Hösten är här och sommaren är slut kan vi nog definitivt konstatera då dygnstemperaturen sjunker och björkarnas löv börjar gulna. På något ställe har man säkert redan haft den första frostnatten. Förr i tiden skulle nästa års sädeskorn vara bärgat till "Bärs-mess" (Bartolomeus den 24 aug), ifall frosten skulle slå till.

Föreningen har också haft sitt första styrelsemöte tisdag den 29 aug, med en rätt så fulltalig församling, förutom ordförande som fortfarande saknas. Vice ordförande, sekreterare och kassör skötte dock det hela med bravur. Kanske får det helt enkelt bli som Britt föreslog – nämligen att vi får fördela arbetsuppgifterna allt efter ork och förmåga fram till nästa årsmöte. Gun har fortfarande förtjänstfullt hand om Byabladet, men är som vanligt beroende av att medlemmarna sänder in bidrag om det ska bli något blad. Så därför glöm ej skicka in material för årets julnummer.

Själv tillhörde jag den skara förhoppningsfulla som lät DNA-toppsa mig vid Peter Sjölund's föredrag i Älvsbyn. Svaret lät inte heller vänta på sig särskilt länge, efter sex veckor fick jag ett resultat med ca 2.500 nedslag samt efter ytterligare några månader ett mail från en avlägsen släkting i USA. Jag visste redan tidigare att vi hade släktingar i Amerika, men sista brevet hem till Sverige gick nog redan på 1920-talet, d v s för ca 100 år sedan. Nu är dock kontakten återupprättad och kunde konstatera att vi var släkt i fjärde led (fyrmänningar). Det visade sig att Kris farfars far, Isak, emigrerade 1880 – medan min farmors far, Olof Albert, blev kvar i Sverige. Vi har nu utväxlat både uppgifter samt nya och gamla foton.

Vad gäller föreningens verksamhet så har bildvisning skett på Nyberga den 24/8 och Ugglan den 29/8 och under hösten så jobbar Börje och Thomas med årets almanacka (2018). Den kommer som vanligt att illustreras med gamla fotografier från Älvsbybygden. Huruvida det blir något tema återstår att se, men en sak är säker resultatet kommer att bli bra. En given julklapp för alla intresserade, såväl hemmavid som i forskaringringen!

I övrigt är det i skrivande stund oklart om det blir någon kursverksamhet under hösten. Om så blir fallet får vi återkomma på annat sätt. Ett medlemsmöte planeras dock under hösten med Jan Lundkvist som föreläsare. Han är ju känd från PT för sina intressanta helsidesartiklar med anknytning till bygdens historia. Sammankomsten rekommenderas på det varmaste och kallelse kommer att utgå via annonsering.

Slutligen så kommer det som vanligt finnas personal på plats i bibliotekets forskarhörna under måndag eftermiddagar för den som är intresserad att lära sig lite mer om släkt- och lokalhistorisk forskning.

Ansan

Innehåll:	sidan
Ord från styrelsen	1
Från red.	2
Telefonlista, styrelsen	2
Cirklar/kurser, försäljning	3
En afton i september	4
Det första flyget i Älvsbyn	5-8
Vatten, tidsresa	8
Drunknings olycka i Fällforsen	9-11
Drunkad i Twärån	12-13
En natt i timmerkojan	14
Norrbottens historier	15
Gamla fotografier	16-17

Hej mina forskarvänner!

Ja som ni läst på första sidan så fungerar vår förening även utan ordförande, TACK vare en jätteduktig, arbetande styrelse. Alla hjälps åt och jobbar för fullt.

Bidrag i form av material har jag fått, Anders en klippa, han har alltid nåt intressant. Så har jag fått bidrag av Britt N. och Börje I.

Själv har jag färdigställt en del projekt, bland annat "Samling berättelser från Vidsel med omnejd". Det är en samling berättelser som Birgit Sundkvist/Höglin och Bo Hedman samlat in. De har intervjuat, spelat in på band och skrivit ner. Ann-Sofie Öberg och jag, har renskrivit och samlat in bilder med hjälp av anhöriga till de berättande. Önskemål var att bygdens folk skulle få ta del av berättelserna. Nu är det färdigställt och utskrivet. På Biblioteket i Älvsbyn och Vidsel finns exemplar att låna och läsa. Jag har lånat en "kojbild" från samlingen i anslutning till en historia i bladet. Någon historia kommer också att skrivas in i något kommande nummer.

Angående "Drunkningsolyckan i Fällforsen", är det någon som hört berättas om den och vem gossen var som vägrade åka med??? Kvinnorna på stranden? Vilka var de? Nog har det säkert berättats och pratats om händelsen. Är det alldeles för länge sen som det inträffade över 140 år? Känner ni någon äldre person från trakten? Ställ frågor? Hör av er till undertecknad! Samma gäller "Drunknad i Tvärån".

En intressant fråga diskuteras inom släktforskningen! Det har varit på gång rätt så länge, att SVAR, Riksarkivets digitala samlingar ska bli tillgängliga gratis. Beslut ej fattat ännu. Riksarkivet kräver elva miljoner kronor i höjt anslag för att göra samlingarna gratis via SVAR.

Frågor som dyker upp ifall det blir verklighet. Vad händer med Arkiv Digital som många med mej lärt oss uppskatta så mycket?

Trevligt att vi nu fått hit Jan Lundqvist, han är väldigt upptagen, men nu äntligen. Tisdag den 3 oktober. Det blir säkert en intressant stund!

Styrelsens nya sammansättning efter årsmötet år 2017:

Ordf. Vakant	Tel:
V.ordf.. Roland Sundberg	Tel: 0929- 128 78
Kassör. Catharina Berggren	Tel: 070-891 22 74
Sekr. Inger Torgersson	Tel: 070-634 52 53
Ledam. Ann-Sofie Öberg	Tel: 070-274 54 90
Ledam. Monika Jonsson	Tel: 070-22 10 294
Ledam. Anders Sandström	Tel: 070-678 89 75
Ers. Tomas Granström	Tel: 070-663 72 32
Ers. Berit Ljuslinder	Tel: 070-523 67 68
Ers. Elsie Fastesson	Tel: 070-513 51 06
Ers. Kerstin Strömgren	Tel: 0929- 102 50
Ers. Börje Isaksson	Tel: 072 514 15 88
Revisor. Runo Bergqvist	Tel: 0929-108 94
Revisor ers. Bo Öhlund	Tel: 0929-554 40
Valberedning:	
Britt Norman	Tel: 073 803 77 22
Helena Stenberg	Tel: 070-624 91 89
Margaretha Johansson	Tel: 073-96 44 559

Vi hörs
Hälsningar Gun .

Vi har fått böcker av Folke Öberg:
"Bodellisterna och den stora skolstriden."
En intressant bok som
Folke skrivit.

Tag chansen!
Vi har bara några
böcker kvar
pris 200:-

Beställ via e-post
britt.norman@telia.com

Cirklar/kurser.

**Är du intresserad av någon studiecirkel i släktforskning?
eller vill du bättra på dina datorkunskaper först?**

Anmäl önskemål till någon i styrelsen eller gör ett besök på ABF. Du kan även ringa ABF tel. Vxl 0771-96 50 22, Mobil: 076-144 39 49 Välkomna!

Inventering av gravstenar fortskrider.

Gruppen som jobbar med inventeringen håller på med skogskyrkogården samt den högra delen av nya kyrkogården, de delar som återstår. De har tillsammans lagt in närmare 7 000 namn på nya och gamla kyrkogården.

Googla på gravstensinventeringen så kommer du till en sida att välja län, kommun, kyrkogård osv.

Bilden här bredvid är ej från Älvsby kyrkogård.

**Nu har vi rea på återstående böcker
(föret 300:-)**

Byar i södra Älvsbyn

REA.

Nu

100:-

OBS!

Älvsbyns Forskarförenings bok om Byar i södra Älvsbyn. Historik över byarna Nygård, Högheden, Nydal, Bränna, Småträsk, Tvärsel, Snårbäcksliden och Kälsberg. Utgiven 2011. Priset är 100 kr och för postförsändelse tillkommer 60 kr i porto.

Beställ via e-post gunjons@telia.com

eller tel: 070-320 77 56.

Dödsannonser och Inbjudningar till Begravningar

Vår senaste utgåva av kopierade Dödsannonser och Inbjudningar till begravingar fram till 1970, insamlade från privatpersoner. Mappen innehåller 2469 dokument, varav ca 385 inbjudningar till begravingar och resten dödsannonser på avlidna Älvsbybor. Den äldsta annonsen är från 1881.

Annonserna ligger på ett USB-minne. Priset är 200 kr och för postförsändelse tillkommer 20 kr i porto.

Beställ via e-post britt.norman@telia.com eller obergfia@gmail.com

Försäljning:

Gamla hantverk i Älvsbybygden I och II samt Älvsby Kyrkstad

PDF-filer av tre häften om Älvsbybygden som inte finns i nytryck längre. Ursprungligen utgiven av Älvsby Hembygdsförening samt Kyrkstadgruppen, mellan 1996-1999. Barberare & Herrfrisörer, Barmorskor, Damfrisörer, Murare, Skomakare, Smeder, Sotare, Stenarbetare, Sömmerskor, Urmakare, Bagare, Båtbyggare, Glasmästare, Kopparslagare, Målare, Skräddare, Slaktare, Snickare och Vulkare. Verksam under 1900-talet.

PDF-filerna ligger på ett USB-minne.

Priset är 200 kr och för postförsändelse tillkommer 20 kr i porto. Beställ via e-post monika.jonsson@telia.com

eller tel: 070-22 10 294

En afton i september.

*Åter har ett år gått till ända och det är en stilla kväll i september.
Jag sitter här på min bänk och tittar ut över "min" sjö, som växlar utseende för varje årstid.*

*Vintern då den ligger i sina bojor av tung is. Den råmar och växer vid köldknäpparna
Som om den ville klaga över sin börda.*

*Våren med isbrytning vid vårstormarna. Stränderna kantade av björkar som skiftar i lila
och som väntar på solen och värmen. Bisamrätten som sitter och käkar rötter på iskanten.*

*Sommaren den gröna sköna med löv, rallarros, näckrosor och annat fint.
Mete en stilla Sommarkväll.*

*Men så kommer då Finalen. Hösten. Skördetid. Höststormar.
Regn och rusk. Stilla lugn som denna kväll. Det ligger en väntan tidlös stilla i luften.
Jag har upplevt det så många gånger.*

*Ändå grips jag av en förunderlig känsla av andakt och litenhet inför naturens storhet.
Rönn, Björk, asp och andra träd speglar sej i det stilla vattnet.
Allt blir en jättestor tavla med bred Guldrum.
En aning av evigheten. Kanske av väntan på den första snön som ska skydda,
det levande, mot den stränga kylan. Solen sjunker sakta ned på andra sidan sjön.
Trots att det är skymning, så är solen kvar i de gyllene löven.*

*Ett par storlommar lämnar efter sej ringar på vattnet. Dom ligger och väntar på resväder
eller reskamrater, för där kommer ett annat par flygande. Dom ropar till varandra.*

*Ett rop, som påminner om urtid. Så knyts Urtid och Nutid ihop och vi får hoppas att vi
även får en framtid och en ny vår.
Fast vad är vackrare och mer rofyllt än en afton i September.*

Ann-Marie Olsson f. Öberg 1929-2009

Fotot är inte från den sjö som Ann-Mari sitter vid, men det är taget i närheten av den sjön, en dag i september.

*Fotograf:
Anita Jonsson*

Det första flyget i Älvsbyn

Ett gammalt klipp ur PT talar om söndagen den 16 mars 1921 som den första gången en flygmaskin landade och startade i Älvsbyn. Det var en löjtnant Ljungberg, som då vistades i Piteå, som gjorde en tripp till Älvsbyn för att där hämta balettprimadonnan Ebon Strandberg som skulle skjutas till Piteå. Den ovanliga företeelsen av en flygmaskin hade lockat nästan hela Älvsbyns befolkning att samlas vid färjstället, där landningen skulle ske. Vi låter PT reporter själv omtala händelsen.

Några minuter före nio höres en motor surrande högt uppe i sky. Efter något kikande synes aeroplanet, knappast större än en svala. Nedstigningen gjordes lyckligt. En pitebo, som medföljt som passagerare, stiger ur, något blek. Löjtnant Ljungberg upplyser att resan från Piteå tagit en tid av 20 minuter. Efter en kvarts besök är allt klart till avfärd. Primadonnan har tagit plats. Maskinen sätter igång, propellern snurrar runt. Efter att ha följt snön ett femtiotal meter höjer sig aeroplanet. Det stiger allt högre och högre och försvinner slutligen vid synranden.

Efter att ha tagit del av denna för älvsbyborna omvälvande händelse inställer sig genast några frågor. Vad gjorde ett flygplan i Norrbotten två år före det att Röda Korset startade med ambulansflyg från Boden? Vem var löjtnant Ljungberg och vilken typ av flygplan flög han? Svaret på dessa frågor kommer att leda genom en komplicerad härva av ekonomiska transaktioner fram till ond bråd död i Haparanda den 8 april 1921.

Sökning på nätet

En sökning på nätet efter denne Ljungberg gav få ledtrådar, men det fanns en uppgift om att Nordiska Luftrederibolaget annonserat i Örnsköldsviks Allehanda den 14/1 1921 om konstflygningar och fallskärmshoppning samt passageraruppstigningar á 50 kr turen. Ytterligare artiklar i Örnsköldsviksposten gav vid handen att det var en löjtnant Ljungberg som gjorde passagerarflygningar med en Albatross och att han efter en flygning i trettio graders kyla ådragit sig en förkylning och fick vila upp sig några dagar.

Det slutliga svaret på gåtan varför Ljungberg, som tydligen var militär flygpionjär, inte vidare omtalas kom dock efter det att Hans-Åke Carlsson visat på en artikel i Svensk Flyghistorisk Tidskrift nr 5/12. Här omtalas hela historien, som ger oss en bakgrund till flygningen i Älvsbyn, och som bäst går under beteckningen en flygande cirkus.

Nordiska Luft Rederi AB

Första världskriget blev ett tekniskt genombrott för flyget och efter fredslutet fanns det en uppsjö av flygplan och demobiliserade flygförare. Likt ambulering cirkusar drog olika flygkompanier och flygrederier runt i landet och gjorde uppvisningar samt 10-15 minuters rundflygningar med passagerare. Dessa evenemang drog stora åskådarskaror och det går en historia om när träsnidaren Axel Pettersson, ”Döderhultaren” kallad, blev tillfrågad hur det var att flyga, så svarade han: ”Det var liksom lite ekivokt.”

Allt nog i december 1920 startade köpmannen Anton Wahlberg i Stockholm Nordiska Luft Rederi AB, med generallöjtnant Malm, en av arméflygets tillskyndare, som ordförande. Wahlberg hade vidlyftiga planer och den 1 jan 1921 redovisade man följande luftflotta;

- 2 Sopwith Dove
- 2 Sopwith Gnu
- 1 Rumpler C IV
- 1 Albatross C XV
- 2 Albatross B II
- 1 LVG

Som förare angavs f d arméflygarna Sjöholm, Ljungberg, Holmén, Andrée och Schölin. Den sistnämnde var också skolchef med den engelske piloten Johnstone som biträdande flyglärare.

Bolaget hade dock redan från början ekonomiska problem och de tre Sopwith-flygplanen som inköptes i England, betalades med en check utan täckning. Efter diverse ekonomiska turer där fordringsägare övertog en del av bolagets flygplan borde problemen vara lösta. Så var dock inte fallet. Maskinerna fanns nämligen på olika håll i Norrland inför en kommande flygturné – en formidabel flygande cirkus.

Flygande cirkus i Norrland

Bolaget planerade för en tre månaders flygturné genom Norrland med uppvisningar av konstflyg och fallskärmshopp samt passageraruppstigningar. Gruppen som bestod av tre Sopwith-flygplan stod under ledning av löjtnanten och f d arméflygaren Gustaf Ljungberg och med en kandidat Heilbern som hoppare, samt avsåg starta i Sollefteå. Efter ett par haverier tillkom två Avro-flygplan och en Albatross, med Ljungberg som förare. Enligt tidningsnotiser utförde man ”djärva och sensationella flygkonster”, bl a flög man under broar. Ljungberg flög själv under den knappt 5 m höga landsvägsbron över älven vid Byske.

Det är vid denna tid, eller den 16/3, som vi finner Ljungberg i Piteå och den 17/3 finner vi honom i Antnäs. Där han dagen efter skulle ”bereda antnäsborna tillfälle att göra flygturer över sin fagra bygd i det strålande vårvädret”. Ljungberg hade dock slagit runt med sin Albatross vid landning i Antnäs, enligt traditionen på Lassgrundet vid Skäret, och därvid försenats flera dagar på reparationer på skidor och propeller.

Flygsällskapet samlat i Luleå i mars 1921 med löjtnant Ljungberg på Albatrossen. Foto ur Svensk Flyghistorisk Tidskrift 5/12.

Under påsken genomförde bolaget såväl fallskärmshopp som ett flertal passagerarflygningar i Luleå. Efter ett par veckor flög sedan sällskapet vidare till Haparanda, där turnén fick ett akut slut. Enligt Haparanda-bladet utspelade sig följande under fredagen 8/4: "Löjtnant Ljungberg störtade här igår. Såväl han som passageraren disponent Unander dödades. Hela samhället är försänt i sorg över den fruktansvärda katastrofen." Händelsen skedde efter fullbordandet av en looping, då båda vingparen böjde sig uppåt, motorn stannade och planet föll med ett fruktansvärt dån mot isen intill kajen på själva startplatsen. Maskinen krossades fullständigt!

Efterspel

Olyckan väckte stor uppmärksamhet i hela landet och ärendet vandrade ända upp till regeringsnivå. Löjtnant Ljungberg var den tjugooåttonde arméflygaren som omkom sedan den första militära flygningen och hans passagerare det trettionionde olycksoffret sedan den första civila flygningen i Sverige 1909. Disponenten var dessutom en välkänd man i norra Sverige och Finland, en träpatron av den gamla stammen med många kommunala förtroendeuppdrag.

I den följande pressdebatten framkom det att Ljungberg inte hade utbildning för konstflygning och att Albatrossen inte var i kondition för detta. Bl a uttalade sig chefen för Malmslättis flygskola kaptan von Porat, senare förste chef på F 21, rakt på sak:

Löjtnant Ljungberg visade under sin tjänst hava mycket stor fallenhet för praktisk flygning, men var sannolikt så gott som obildbar i flygningens teori. Dessutom kunde han svårligen förmås att lämnad på egen hand lyda order och efterkomma givna bestämmelser. På grund härav skildes han föregående höst från vidare tjänstgöring i arméflyget innan han erhållit någon utbildning i konstflyg, vartill han ej ansågs lämplig.

Det visade sig också att Ljungbergs engelska kollega, kapten Saunders, dagligen varnat honom för konstflygning med Albatrossen. Vilket också denne lovat att undvika inför Harperandaresan. Inför påtryckningar från Unander hade han troligen fallit till föga. Han ville ju inte göra sin passagerare missnöjd!

Källor:

Berglund, Joel; Pite älvdal i 20-talets backspegel.
Svensk Flyghistorisk Tidskrift 5/12.

Anders Sandström

Här ett klipp som fanns i en av mina mappar: ”Tidsresa i Pite älvdal.”

Vattnet – det outhärliga – har alltid funnits i människans närhet. En källa till föda, att bada och tvätta sig i och att dricka. Vattenvägen länkade människor samman och öppnade portar till nya, okända mål. Landet borta i horisonten – vad kunde det finnas där? Foto: Patrick Degerman.

VATTEN

Föreställ er att ni ska välja en plats att tälta på. Ni ska vara borta i tre månader och får inte ta med er mat och dryck. Var skulle ni välja att resa tältet? Utanför matvaruaffären, svarar den kvicktänkte och det är nog det bästa svaret. Hade ni valt stranden av en sjö eller en älv i skogen, hade ni nog varit halvt ihjälsvultna då tiden var över. Även om det historiskt sett hade varit det rätta svaret. För hur gör man? Hur skaffar man mat för dagen och hur tar man hand om en älg – till exempel? Hur tillagas maten utan spis? Tänk om ni också var tvungna att ordna allt annat själva: kläder, tält, madrasser, täcken, kuddar, redskap, toapapper, plåster, eld och värme. Och om det var vinter... Hjälp! Visst är det skrämmande att vi är så hjälplösa idag. Det här klarade man förr – med glans. Allt vi människor behövde fanns i naturen. Vi var sedan 10 000-tals år en del av naturen – det känns mycket avlägset idag.

Drunkningsolycka i Fällforsen 1876.

Det har uppmärksammat och diskuterats på Face-Book om en drunkningsolycka. En medlem i Älvsbyns forskarförening, Börje Öhman, har skickat frågan vidare till oss.

Britt Norman och Börje Isaksson har forskat vidare och jag har fått ta del av det, ska nu försöka sammanställa det och forskat vidare på händelsen.

Britt och Börje har hittat några olika urklipp, det är med den då aktuella krusade skriften, jag har skrivit av originalet exakt med den gamla stavningen.

Olyckan hände den 21 juli 1876

1876-08-04 skriver Kuriren om händelsen

— Drunknad. Enligt enskildt meddelande hafva vi och bekant, att extra jägmästaren G. Troëng drunknat i s. k. Fällforsen i Piteå älf, omkring 2 mil ovanför Elfsby. Rättsundersökning har verkställts af länsman Nyström och framgår deraf, att T. antagligen lidit af någon sinnesförvirring. Sedan några forsar passerats lyckligt, anlände T. jemte en pojke till den 14 fot rakt ned stupande forsen, der han fann sin graf. Pojken wägrade följa och landsattes, men T. förätrade sin afsigt wara att passera alla forsarne; båten krossades och den olycklige rullas antagligen fortfarande under det häftiga wattenfallet. Fyra man äro ditsända att söka liket. Man känner ej ännu utgången af deras bemödanden.

Drunknad. Enligt enskildt meddelande hava vi oss bekant, att extra jägmästaren G. Troëng drunknat i s.k. Fällforsen i Piteå älv omkring 2 mil ovanför Elfsbyn. Rättsundersökning har verkställts av länsman Nyström och framgår derav, att T antagligen lidit av någon sinnesförvirring. Sedan några forsar passerats lyckligt, anlände T. jämte en pojke till den 14 fot rakt ned stupande forsen, der han fann sin grav. Pojken wägrade följa och landsattes, men T. för-

säkrade sin avsikt wara att passera alla forsarne; båten krossades och den olycklige rullas antagligen fortfarande under det häftiga wattenfallet. Fyra man äro ditsända att söka liket. Man känner ej ännu utgången av deras bemödanden.

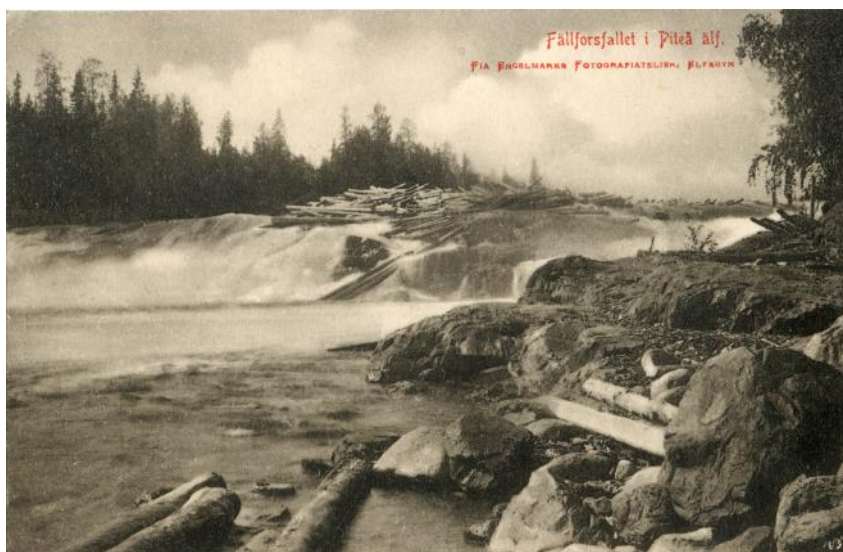
Olyckshändelsen i Piteå. 3 Uteåtidn. Norrbottenstidningen läses: Enligt enskildt meddelande ha vi och bekant, att extra jägmästaren G. Troëng drunknat i så kallade Fällforsen i Piteå älf omkring 2 mil ovanför Elfsbyn. Rättsundersökning har verkställts af länsman Nyström, och framgår deraf, att T. antagligen lidit af någon sinnesförvirring. Sedan några forsar passerats lyckligt, anlände T. jemte en pojke till den 14 fot rakt ned stupande forsen, der han fann sin graf. Pojken wägrade följa och landsattes, men T. förätrade sin afsigt wara, att passera alla forsarne; båten krossades och den olycklige rullas antagligen fortfarande under det häftiga wattenfallet. Fyra man äro ditsända att söka liket. Man känner ej ännu utgången af deras bemödanden. Enligt hwad wi (W. L. T.) på enskild wäg förnummit, är den omkomnes döda kropp nu påträffad.

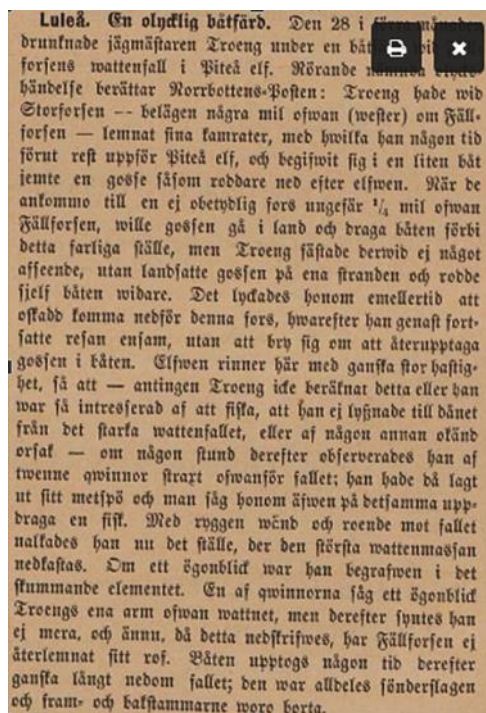
I Vestmanlands Läns tidning var en kopia av ovanstående artikel införd 1876-08-11, men med följande tillägg: Enligt hwad wi (W L. T.) på enskild wäg förnummit, är den omkomnes döda kropp nu påträffad.

Här ett gammalt Vykort
"Fällforsfallet"
som är postat 1906.
Alltså måste fotot ha
tagits före det årtalet.

Text på kortet:
Fia Engelmarks
Fotografiatelier,
Elfsbyn

Kortet från:
Börje Isaksson.

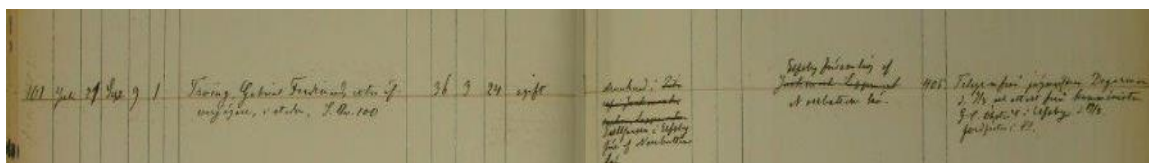

Här nedan en avskrivning av en längre artikel från Barometern i Kalmar 1876-08-23.

Här har fel datum angivits den 28 ska vara den 21.

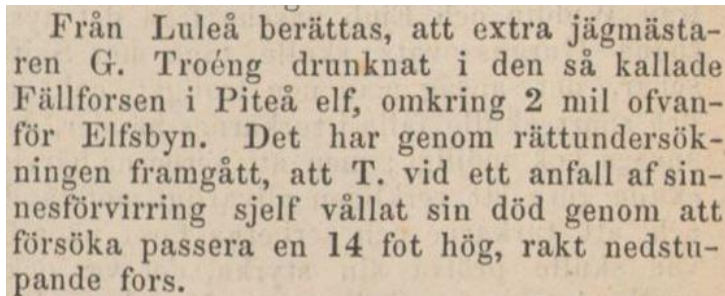
En olycklig båtfärd. Den 28 i förra månaden drunknade jägmästaren Troéng under en båtfärd wid fällforsens wattenfall i Piteå elf. Rörande nämnda olyckshändelse berättar Norrbottens-Posten: Troéng hade vid Storforsen- belägen några mil ofwan (wester) om Fällforsen- lemnat sina kamrater, med hvilka han någon tid förut rest uppför Piteå elf, och begifwit sig i en liten båt jemte en gosse såsom roddare ned efter elfwen. När de ankommo till en ej obetydlig fors ungefär ¼ mil ofwan Fällforsen, wille gossen gå i land och draga båten förbi detta farliga ställe, men Troéng fästade derwid ej något afseende utan landsatte gossen på ena stranden och rodde sjelf vidare. Det lyckades honom emellertid att oskadd komma nedför denna fors,

hwarefter han genast fortsatte sedan ensam utan att bry sej om att återupptaga gossen i båten. Elfwen rinner här med ganska stor hastighet, så att – antingen Troéng icke beräknat detta eller han var så intresserad av att fiska, att han ej lyssnade till dånet från det starka wattenfallet, eller av någon annan okänd orsak - om någon stund erefter obserwerades han av twenne qwinnor strax ovanför fallet: han hade då lagt ut sitt metspö och man såg honom äfwen på detsamma uppdraga en fisk. Med ryggen wänd och roende mot fallet nalkades han nu det ställe, der den största wattenmassan nedkastas. Om ett ögonblick war han begrafwen i det skummande elementet. En av qwinnorna såg ett ögonblick Troéngs ena arm ofwan wattnet, men derefter syntes han ej mera, och ännu, då detta nedskrifwes, har Fällforsen ej återlemnadt sitt rof. Båten upptogs någon tid derefter ganska långt nedom fallet den war alldeles sönderslagen och fram- och bakstammarne woro borta. Om det werkliken warit Troéngs mening att oskadd komma ned, weta wi ej, dock skulle ett sådant försök wittna om det största oförstånd, enär Fällforsen är nära 20 fot hög och för en betydlig wattenmassa, som nästan lodrätt nedkastas. Att ett wattenfall här förefanns, måste han hafwa haft kännedom om, ty han hade på uppresan passerat förbi detsamma och hade derwid haft tillfälle både se och höra, att det är en ren omöjlighet att med båt färdas derstädes. Den på ett så sorgligt sätt omkomne war omkring 40 år gammal och besökte nu för första gången dessa bygder, der han war förordnad att någon tid tjänstgöra.

Kopia från Västerås-Domkyrkoförsamling 1876-1892
 Juli den 21, Sept 9 Troéng, Gabriel, Ferdinand extra öferjägmästare, i staden, 36 år 3 mån., 24 dagar
 Ogjft, drunknad i (överstruket Piteå älv i Jokkmokks socken, Lappmark) Fällforsen i Elfsby församling i
 Norrbottens län
 Telegram från jägmästaren Degerman d. 9/8 och attest från komminister G. J. Öhstedt i Elfsby d. 19/8
 Jordfästes i Norrbotten.

Då som nu, spekulerades det en hel del om när en olycka sker. I en artikel i Göteborgs Wecoblad daterat 1876-08-11 kunde man läsa artikeln här bredvid.

Från Luleå berättas, att extra jägmästaren G. Troéng drunknat i den så kallade Fällforsen i Piteå elf, omkring 2 mil ofvån för Elfsbyn. Det har genom rättundersökningen framgått, att T. vid ett anfall af sinnesförvirring sjelf vållat sin död genom att försöka passera en 14 fot hög, rakt nedstupande fors.

Den så tragiskt omkomne :
Gabriel Ferdinand var född
1840-04-03 i Norberg.

"Norberg" är en tätort i nordvästra Västmanland och centralort i Norbergs kommun, Västmanlands län. Norberg består huvudsakligen av två stora delar, Norberg i söder och Kärrgruvan i norr." *Texten kopia från Wikipedia.*

I födelseboken finns föräldrarna:

Gruvfogden Carl Gabriel Troéng och hustrun Maria Christina Bergmark och i husförhörslängden 1840-1849 hittar man familjen:

Gruf fogden Carl Gabriel Troéng född 1809-12-25 i Husby. Gift 1837-10-18 med Maria Christina Berg mark 1807-10-26 född i Wånga och sönerna:

Carl Henrik Wilhelm född 1838-10-16 i Norberg,

Gabriel Ferdinand född 1840-04-03 i Norberg,

Oscar Emanuel född 1844-08-22 i Norberg,

Fadern Carl Gabriel avlider 38 år 1848-03-05 i Norberg.

Ingen dödorsak angiven i dödboken.

1849-07-23 flyttar änkan från Norberg till Västerås med barnen.

1871-1879 återfinns familjen i Västerås Domkyrkoförsamling:

Gruf fogden C. G. Troéng Enka Maria Christina Bergman född 1807 (Här anges fel efternamn) samt sönerna:

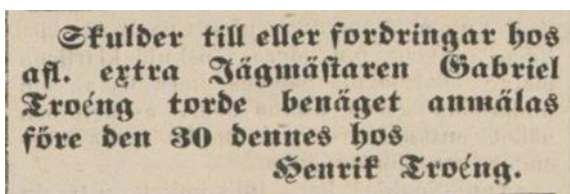
Carl Henrik Wilhelm född 1838 och sonen Öfverjägarm. **Gabriel Ferdinand** född 1840 avliden 1876-07-27 drunknad.

Sonen Oscar Emanuel född 1844 finns ej med, troligen avliden?

Har inte lyckats hitta honom. Han finns ej heller med på faderns bouppteckning.

Carl Henrik Wilhelm Stadsfogde i Västerås Domkyrkoförsamling.

Gift 1873 med Anna Sofia Pettersson född 1830-01-30 i Stockholm

Skulder till eller fordringar hos
af. extra Jägmästaren Gabriel
Troéng torde benäget anmälas
före den 30 dennes hos
Henrik Troéng.

Kopia från Vestmanlands läns tidning 1876-08-22

Henrik Troéng, den drunknades bror står under annonsen här bredvid. Han bodde då med frun Anna Sofia i Västerås.

Henrik Troéng avled 1884-07-15

45 år och 9 månader. Svårt tyda dödsorsak.

Men Britt löste det:

Hemorrhagia cerebri står det, dvs. hjärnblödning.

Mamman till Gabriel Ferdinand

Maria Kristina avled 1894-06-22, 86 år, dödsorsak "senil" antecknat i dödsboken.

Hon bodde då på samma adress som hennes sonhustru, Henrik Troéngs änka, hon avled två år senare. Hennes diagnos i dödboken var Paralysis cordis (Hjärtförslämning). Hon var den sista i den släktgrenen. Inga barn finns angivna. En hel släktgren utdöd.

Är någon intresserad av forskningen så har jag alla källor till kyrkböckerna sparade, hör bara av er till undertecknad.

— Drunknad. Krononybyggaren Nils Peter Wiklund från Arvidsån af **Älvsby** socken fanns den 7 innevarande månad liggande död i Twärån emellan byn af samma namn och Granträsk krononybygge. Måndagen den 4 dennes hade Wiklund besökt sin son, hemmansägaren Carl Johan Wiklund i Twärå by. På eftermiddagen samma dag begaf sig gubben Wiklund på hemvägen, hvarwid han åtföljdes af sin son, hwilken war fadren behjelpelig wid rodnen ungefär 1½ fjerdingswäg uppefter ån, men då mörkret inbröt, nödgades de lämna i land och taga nattqvarter i en på stranden befintlig lada. I morgongryningen följande dagen hade gubben Wiklund, som då syntes wara rask och kry, tagit afsked af sonen och begifwit sig ner till båten för att fortsätta färden till sitt hemwist. Då emellertid Wiklund ej hemkom, begaf sig den hemmawarande sonen Lars Erik Wiklund, orolig öfwer fadrens uteblifwande, Onsdagseftermiddagen landvägen ner till Twärå by för att efterhöra fadren, men möttes af den underrättelsen, att gubben Wiklund redan på Måndagsaftonen bedifwit sig på wäg till sitt hem. Wid den nu af sönerne anställda efterforskningen påträffades gubben Wiklunds döda kropp å 3 fots djupt watten i Twärån; den af Wiklund begagnade båten förefans något längre ner på andra sidan af ån. Som det icke fans något tecken till yttre wäld å den döda kroppen, är det antagligt, att Wiklund fallit ur båten, hwarefter han, som kommit till den höga åldern af 70 år, ej förmått krafla sig upp igen, utan på så sätt omkommit.

Drunknad i Twärån.

När Börje I. sökte efter notiser om Troéngs drunkningsolycka så hittade han även denna artikel.

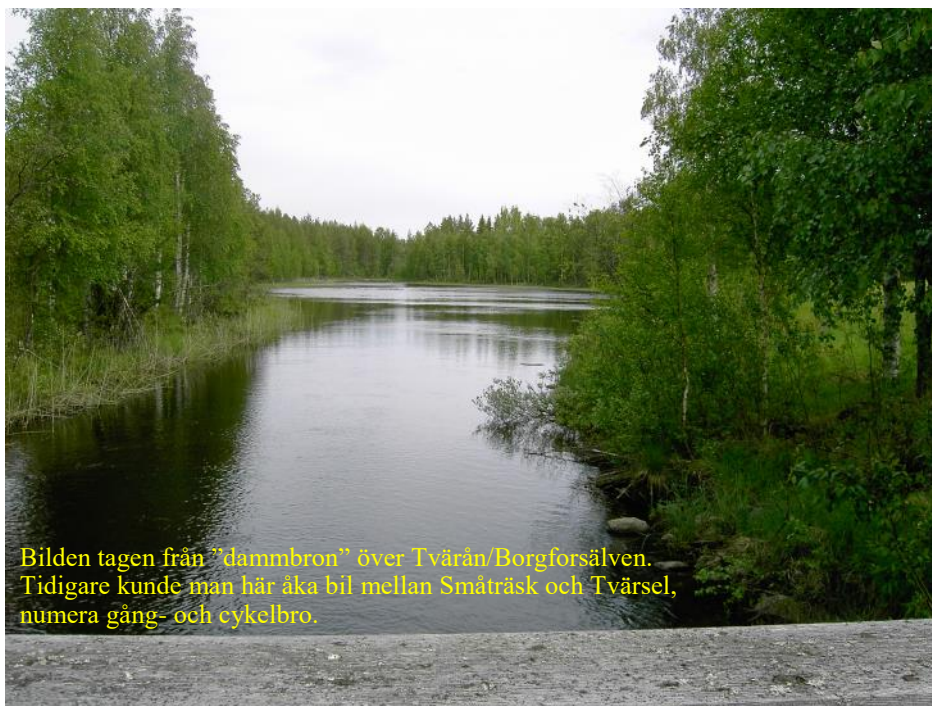
Kopia från Norrbottenskuriren 1875-10-22

Drunknad. Krononybyggaren Nils Peter Wiklund från Arvidsån af Älvsby socken fanns den 7 innevarande månad liggande död i Twärån emellan byn af samma namn och Granträsk krononybygge. Måndagen den 4 dennes hade Wiklund besökt sin son, hemmansägaren Carl Johan Wiklund i Twärå by. På eftermiddagen samma dag begaf sig gubben Wiklund på hemvägen, hvarwid han åtföljdes av sin son, hwilken war fadren behjelpelig wid rodnen ungefär 1½ fjerdingswäg uppefter ån, men då mörkret inbröt, nödgades de sätta iland och taga nattqvarter i en på stranden befintlig lada. I morgongryningen följande dagen hade gubben Wiklund, som då syntes wara rask och kry, tagit afsked af sonen och begifwit sig ner till båten för att fortsätta färden till sitt hemwist. Då emellertid Wiklund ej hemkom, begaf sig den hemmawarande sonen Lars Erik Wiklund, orolig öfwer fadrens uteblifwande, Onsdagseftermiddagen landvägen ner

till Twärå by för att efterhöra fadren, men möttes af den underrättelsen, att gubben Wiklund redan på Måndagsaftonen bedifwit sig på wäg till sitt hem. Wid den nu af sönerne anställda efterforskningen påträffades gubben Wiklunds döda kropp å 3 fots djupt watten i Twärån; den af Wiklund begagnade båten förefans något längre ner på andra sidan af ån. Som det icke fans något tecken till yttre wäld å den döda kroppen, är det antagligt, att Wiklund fallit ur båten, hwarefter han, som kommit till den höga åldern af 70 år, ej förmått krafla sig upp igen, utan på så sätt omkommit.

Har skrivit av denna artikel också med den ursprungliga stavningen, tycker att den har sin tjusning..... Reagerar på ordet "gubbe" och hög ålder 70 år? Märkligt vad tiderna förändrats! Idag är väl 70 år ingen ålder? Rena ungdomen eller hur?

När jag fick artikeln från Börje blev jag mycket intresserad. Kände genast igen namnet. När vi skrev boken "Byar i södra Älvsbyn" skrev vi om Nils Petter Nilsson-Wiklunds familj. Men inget om att han drunknat!!! Tiden räckte inte till då att gå in på varje person och kolla i dödböckerna vad de avlidit av.

Bilden tagen från "damnbron" över Twärån/Borgforsälven. Tidigare kunde man här åka bil mellan Småträsk och Tvärsel, numera gång- och cykelbro.

(Däremot försökte vi se till att dödsdatum stämde). Nu har jag sett att i dödboken står det drunknad men ett frågetecken efter, de kanske var osäkra om han avlidit av någon sjukdom?

Dem jag pratat med om tidnings artikeln funderar hur långt de åkte med båt? Enligt de som känner till området är det en hel del forsar och älven är väldigt krokig. (Se kartan). Så han kanske gick stigen som fanns mellan Tvärån och Granträsk, då blev båtfärden inte lika lång?

Vattendraget hette tidigare Tvärån, men har bytt namn till Borgforsälven. Det byggdes nämligen en kanal i Tvärån åren 1787-88.

Kvarnforsen vid Tvärsel. Här har det funnits en dammbyggnad, spelk bland annat. Kanske även en kvarn?

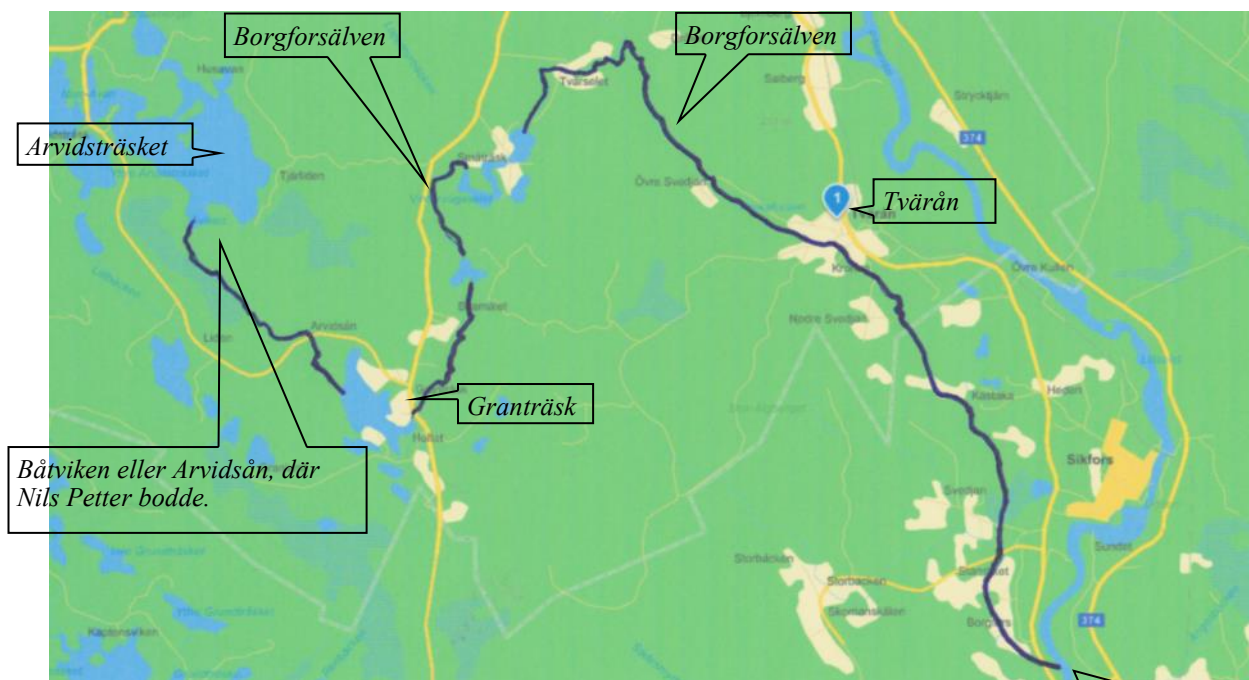
Om kanalbygget finns skrivet i boken "Sikfors by och byakista", på sidan 94. Vill ni veta mer om familjen? läs på sidan 340 och 366 i boken "Byar i södra Älvsbyn"!

Är det någon som hört berättelsen och har något att tillägga???

Hör av er till undertecknad, så vi får skriva det i kommande Byablad!

Gun Jonsson tel: 070-320 77 56 eller gunjons@telia.com

Karta över området

Karta från Eniro. Borgforsälvens sträckning syntes svagt, den har jag förstärkt.

Här rinner Borgfors-älven ut i Piteälven.

agen den 5 januari 1972

Författaren ej känd.

5

En natt i timmerkojan

"Om dö kom in å dreck kaffe lave mä sko i berätt en historia för dä."

Orden kommer från en pig 75-årig gumma, som jag skjut-sat med bil från kyrkan till ålderdomshemmet. Hon tycker att det är underbart att kunna åka på detta enkla och bekväma sätt. "Hä fenns et nanting som jär langt bort." Hon berättar att hon har en dotterdotter, som är bosatt i Luleå. Hennes fästman går på flyghögskolan i Uppsala, och att det håra tar 1 timme för honom att flyga hem till fästmön i Luleå.

— "Hä jär et nö för att häva gobben langt bort i dagens samhäll."

— "När jag var ung och nygift, fortsätter gumman, "hade jag min man ope marka. Han körde timmer där med sin häst. Han hade varit hemma över julhelgen men var tvungen att åka tillbaka redan annandag jul för att titta till hästarna. Nu var det trettondagsafton och jag kände att jag måste hälsa på honom. Vi hade redan en pojke, som var fem år, och honom måste jag ta med mig. Jag hade ingen som kunde sköta om honom.

Jag gjorde i ordning varma kläder åt både mig och pojken. Vi åkte med spark till Öjebyn, därifrån tog vi tåget till Älvsbyn. Från Älvsbyn fick jag gå 8 kilometer mot Boden.

□ JOBBIG SKIDTUR

Vid en lada, som min man noga beskrivit för mig, stod ett par skidor, som jag skulle åka till skogskojan med. Nu tycktes jag vara framme vid målet, det var ju bara fyra kilometer kvar. Men det var långa kilometrar. Jag fick

bära pojken på ena armen hela vägen. Men vi kom fram till kojan och då var ju allt lyckligt och väl.

Vägen tillbaka var lika lång, kanske ännu längre. Det blev inte så mycket sömn den helgen, så man kände sig "gåode stappelbäjt åte man var häjm".

— Vad hände i den där kojan?

— Hä sko i berätt för dä, å hä jär hä som jär historien i lova dä.

— Det var som sagt trettondagsafton när vi kom dit fortsätter gumman, och en Oskar "gobben men", blev mycket glad att få träffa både mig och pojken. Oskar och pojken lekte och busade ett tag, men gick efter en stund ut till stallet för att titta till hästarna.

□ KLARVAKEN

När vi hade fått oss en matbit och kaffe var det dags att gå till sängs. Vi hade fått låna kockans rum. Hon sa att hon skulle sitta oppe med de andra timmerhuggarna och spela kort hela natten.

Oskar lå sig med pojken på sängen och försökte med alla medel få den lille att somna. Men pojken ville inte somna. Jag såg att Oskar blev mer och mer otålig. "Vä hadd ju

så klart tänkt att få gonalkes nalta."

Efter ytterligare en stund sa Oskar till den pigga och klarvakna pojken:

"Dö få en slant om dö gå ut å rökt hästn."

□ ÖVERBUD

Pojken steg opp direkt. Han tyckte om att vara med hästar och var dessutom ganska penningsnål. Pojken hade knappt stängt dörren efter sig då Oskar kom emot mig med utsträckta armar och någonting konstigt i blicken. Han krama mig hårt och gav mig en kyss mitt på munnen. Mer är så hann han aldrig göra. Då kom pojken tillbaka.

— "Et ha dö väl hint rökt hästn redan", sa Oskar. "I ta delbaks slantn om dö et ha rökte hästn ordäntligt."

— "Hä djär et na," sa pojken lugnt "för farbrören den ut gav mä fem kråon om i kond sete jen in hela nåtta ötan att samen."

Vi hade ont om pengar den tiden så vi kunde ju inte bjuda över. Jag försökte trösta mig med att jag inte kunde bli "på vise" den natten.

"Hä var mäjr sönd om kocka. Hon vart."

Jira

Bilden från Vidsels berättelser Bildens ägare: Göte Hedman

Kojlag i Rahanåive 1953: Göte Hedman, Einar Nilsson, Yngve Jonsson, Sigfrid Andersson, Bengt Lundberg, Kockan Ulla-Britt Jakobsson, Gunnar Hedman.

OBS! Bilden har ingen anknytning till historiens personer. Berättelsens författare obekant!

Ett tag sen sist, men här kommer några fler historier från boken vi fått av Jonas Berglund. Den har tillhört hans farfar Karl H Berglund Visträsk.

Boken heter

"De bästa Norrbottens historierna".

Redigering Yngve Åström

Illustratör Christian Hedlund.

Boken är utgiven 1959 av Luleå bokförlag.

Vi fortsätter att plocka in lite historier därifrån när det passar.

Boken har 195 sidor så det räcker ett tag framöver.

Gun

- Ge dej av mot botten och ligg inte och klös av dej naglarna mot svagisen.

Har ni hört att Fettisdagen och Långfredag håller på att ta ut lysningen i dag!

Ja, det räcker till att gråta och ha roligt för oss alltjämt!

I pratbubblor har jag för säkerhets skull översatt en del.

HON HADE MUN

Vid förbudsomröstningen i Öjebyn kom det fram en gumma utan vasedel, varvid valförrättaren frågade:

— Har ni ingen sedel?

— Nää, vo sko i djära vä sedeln då i ha mon vä mä.

Nej, vad ska jag göra med sedeln då jag har munnen med mej

KROKIG NÄSA

Timmerkörare B. hade alltid något att berätta när han kom tillbaka till skogskojan efter att någon gång ha varit "neda boin", dvs. ned till Älvsbyn.

En måndag när han kom tillbaka till skogen sa han:

— I dag ha i sitt en kar som int kund doj. (I dag har jag sett en karl som inte kunde dö.)

— Hur så?

— Jä, je förstå, att karn hadd så kräoka nesa, att då han skeut frå sej atn, så dråo han innen igen. (Jo, ni förstår att karlen hade så krokig näsa, att när han sköt ifrån sig andan, så drog han in den igen.

EN TUCKEN KLASAFOT

En pojke från pitebygden hade rest vida omkring i världen, men kom hem efter något år. Han besökte en danstillställning där han bjöd upp en flicka som inte var fullt hemma i danskonsten. Han ilsknade till under dansen, och när den var slut gav han flickan följande vackra vitsord:

— Ja no ha i dansche, både i Pite, å i Lule, å opa Älvsbyn, å nede Buenos Aires, men åller ha ja dansche vä en tucken klåsafot som döu.

Ja nog har jag dansat, både i Piteå och i Luleå och på Älvsbyn, och nere i Borneos Aires. Men aldrig har jag dansat med en sån klantfot som du.

OMAKA

En mycket tjock och kort änkefru och en ovanligt lång herre skulle gifta sig. En gubbe som såg dem följas utropade:

— Häfva jä hort att Fäittisdagen å Långfreidagen håll opa tåga ut loisninga e dag!

SKRATT OCH GRAT

Två vänninnor, båda humoristiskt lagda, satt och skrattade hjärtligt åt en lustig historia de hört. Under tiden fick den ena ett brev, vars innehåll utgjordes av en själfull och fin liten vers, som lockade tårar ur bägges ögon, men då utbrast den andra:

— Ja, hä räck dell skrål å häfva råolit för oss ålltjämt!

Gamla fotografier efterlysning

Länge sen vi fick in någon efterlysning på gamla bilder!
Har ni någon gammal bild som ni har frågor kring?
Namn, årtal, vilket hus eller liknande, som ni tror eller vet är från trakterna
kring Älvsbyn?

Kontakta Gun Jonsson tel: 070 320 77 56, eller gunjons@telia.com

Storgatan i Älvsbyn 1944?
Vem hade frisörsalongen?
Urmakeriet hade väl Enar
Englund då i huset? han började
ju där.

Britt Norman har skickat bilden.
Bildens ägare:
Lorentz Lundgren.

Från slutet av 1940-talet vid Nybyns skola
(kortets ägare: Berit Öhlund)

*Stående från vänster: Birger Renlund, Elsa Edström, gift Johansson, Greta Karlsson,
gift Westerlund, Börje Edström, Margit Karlsson, gift Möller, Fritz Öhlund,
Viola Nilsson, senare gift med Felix Öhlund längst till höger i uniform.*

Nybyns skola.

Samma hus, men taget från olika håll.

Bildernas ägare: Leif Rosander.

Lite händelser från Nybyns skola
text från Sally Sjöstedts bok
”Folkskolan i Älvsbyn”:

1930 Statsbidrag begäres å
30.000 kronor för skolhus i
Nybyn.

Första klasserna gick 1932.

1934 Signe Öhlund får ordinarie
lärartjänst i Nybyn.

1944 Skolan får elektricitet indraget.

1944 Skolan tas i anspråk som karantänförläggning för finska flyktingar.

1949 Dagmar Vikström blir ordinarie småskollärare i Nybyn.

1950 Radioapparat inköps till skolan.

1952 Folke Öberg får ordinarie lärartjänst i Nybyn.

Skolhuset revs år 2011.

Klass 3-6 vid Nybyns skola 1934 (kortets ägare: Berit Öhlund)
Lärarinnan på bilden: Signe Öhlund

Är ni intresserad av att lära er

Släktforskning

*men känner er osäkra med datorn?
Gå en nybörjar-eller repetitions kurs !*

DATA FÖR NYBÖRJARE

GRUNDLÄGGANDE DATACIRKEL

För dig som inte har använt dator tidigare eller vill repetera dina nybörjarkunskaper. Vi använder oss av Windows 10 men andra operativsystem går också bra.

Vi lär oss:

- Vad de olika programmen/apparna är.
- Utforskaren
- Internet
- Skriva enkla dokument
- Enklare E-posthantering/skapa E-postadress

Tid	Plats:	Ledare:	Kostnad:
9.30—12.00	ABF Älvsbyn	JAN MARTINSSON	550 kr
Träffar:	Startdatum:	E-post:	
6	Snarast	info.alsbybyn@abf.se	<i>Går att dela upp på tre gånger</i>

Cirkeln startar under förutsättning att vi fått in minst sex (6) deltagare. Du kommer att få information senast en vecka före planerad start. Vi erbjuder en "nöjd kund" garanti. Deltagaravgiften går att dela upp på två eller tre månader om du meddelar det vid anmälan.

Anmälan är bindande. Vi kan komma att ta ut en administrationsavgift om du ångrar din anmälan. Om du avbryter ditt deltagande när cirkeln har startat är du skyldig att betala full avgift om avbrottet inte beror på egen sjukdom, flytt e d.

DAGTID

www.norr.abf.se | 0771-96 50 22